

Minne tänään

TEATTERIT

Avioliitto on ikuista. Kisa-veikkojen Näyttämö. Urheilutalo Rientola, Pulmussuonkatu 86, klo 18.
Bitch! Mä oon Madonna! Marionettiteatteri Mundo. Uudenmaankatu 17, klo 15.
Kehä. Turun AMK:n Taideakatemiaan vierailuesitys. Teatteri Maneeri (Puutorin vieretien sisäpiha), Maariankatu 1, klo 17.
Remontti. Himolan teatteri. Yläneen Työväentalo, Haverintie 28, Pöytyä, klo 19.
Yrjö Kallisen valaistuminen. Turun ylioppilasteatteri, Läntinen rantakatu 23, klo 15.

KONSERTIT

Hammerklavier. Henrik Järvi, piano. Sibelius: impromptu h-molli op. 5. Sibelius: illalla ja kalastajantoulu op. 58. Beethoven: sonaatti op.106 'hammerklavier-sonaatti'. Pyhän Henrikin ekumeeninen taidekappeli, Seiskarinkatu 35, klo 15.

Johnny Cash gospels -kirkkokonsertti. Noin tunnin mittainen juonnettu konsertti, joka purettuu kantri- ja gospel-legenda Johnny Cashin hengelliseen musiikkiin. Esittäjänä kuusihenkinen Cash Only -yhtye. Piikkiön Kirkko, Hadvalantie 5, Kaarina, klo 18.
Kappeli soi - Nuoret pianistitaimiturit. Pianoauran nuorten pianistien konsertissa kuullaan monipuolinen kattaus klassista pianomusiikkia barokista nykypäivään. Pyhän Henrikin ekumeeninen taidekappeli, Seiskarinkatu 35, klo 13.
Uudenvuoden wieniläiskonsertti. Wieniläiskonserttien klassinen ohjelmisto on tuttu Wienin filharmonikkojen uudenvuoden konsertista. Logomo-sali, Köydenpunojankatu 14, klo 15.

ROCK, POP, JAZZ, KLUBIT
AVOLAVA - open mic Sunday with Oskari Ruohonen. Bar Kuka, Linnankatu 17, klo 21–03.

TS/JARI LAURIKKO

Taideakatemiaan sirkuslinjalaiset Vilja Parkkinen (vas.), Sanni Niva ja Nora Luoto esiintyvät Barker-teatterin Cirque Omega-gassa.

TANSSIT

Päivätanssit. Musiikista vastaa Tanssiorkesteri Focus. Tanssitalo Pyrkivä, Tuureporinkatu 2, klo 13–16.15.
Valkeaniemen Pirtillä sunnuntaitanssit. Orkesterina Maarit Aro. Valkeaniemen Pirtti, Valkeaniementie 1, Tammela, klo 17–21.

LIIKUNTA JA URHEILU

Avantosaua ja palju Järvelässä. Villa Järvelä, Järveläntie 133, Lieto, klo 14–18.
Avantouintia Maskussa. Saunaparoni, Maskuntie 248, Masku, klo 15.30–19.30.
Avantouintia Ruissalon Saaronniemessä. Ruissalo, Saaron-

niemi, klo 12–17.
Kylmäuinti ja sauna. Saukkoranta, Ruissalo, Tammirannantie 39, klo 14–18.45.

Lasten liikunnan ihmema. Lasten liikunnan ihmema on maksuton liikuntamahdollisuus 1–12-vuotiaalle lapsille ja heidän perheilleen. Toiminta on valvottua mutta ei ohjattua, aikuinen tarvitaan mukaan. Aunelan palloiluhalli, Opintie 1, klo 17–19. Haaran koulu, Meteorikatku 1, klo 17–19. Ilpoisten palloiluhalli, Laukkahtenkatku 13, klo 17–19. Lausteen koulu, Raadinkatu 7, klo 17–19. Moision liikuntahalli, Moision koulutie 2, klo 17–19. Nummen koulu, Kirkkotie 31, klo 17–19. Turun lyseo, Varusmestarinie 19, klo 17–19. Varissuon koulu, Kuopuksenpolku 1, klo 17–19. Kupittaan urheiluhalli, Tahkonkuja 5, klo 17–19.30.
Mehukatti Lastenmaailma. Pomppulinna, trampoliinit, seikkailurata, pelit yms. Leaf Areena, Kärsämäentie 35, klo 10–22.
Sunnuntaijoogaa. Turun Joogayhdistys. Sopii jokaiselle, sekä aloittajalle että joogaa harjoittaneelle. Shaolin-sali 4, krs, Linnank. 61, klo 16.30–17.15.

Talviuintia Turun Avantouimarien rantasaunalla. Ispoisten uimaranta, Rykmentintie 51, klo 15–20.45.

Tour de Turku. 10–20 tai 30km mittainen kaikille avoin hökkä, jossa juostaan 3-erillistä 10km mittaista osuutta Turku kiertäen. lähtö klo10 lisät.fb:team raju ry. Halisten pato, Valkkimyllynkuja 2, klo 10.

Äitiysjoogaa odottaville. Turun Joogayhdistys. Sopii koko raskauden ajan. Shaolin-sali, 4. krs, Linnank. 61, klo 15–16.30.

SIRKUS

Cirque Omega. Sirkusesitys Barker-teatterilla. Ohjaus Anton Wretling. Esiintyjänä Taideakatemiaan sirkusopiskelijat. Barker-teatteri, Raunistulantie 25, klo 19.

MUUT MENOT

Suomen evankelisuterilaisen lähetysliikunnan messu. Betel-kirkko, Yliopistonkatku 29a, klo 9.30 ja ruotsiksi klo 12.
Galleria Joella: Veronika Ringbom, "Tummat virrat". Viimeisen vuoden aikana usia teoksia tehdessäni olkoivat mustat sävyt

vallata yhä enemmän alaa töissäni; näin näyttelyni "Tummat virrat" alkoi muotoutua. Galleria Joella, Läntinen Rantakatu 21, klo 12–16.
Kansan brunssi "Kiusallista kotiruokaa". Herkullista kotiruokaa edullisesti Kultturioloahuoneen idyllisessä miljöössä. Teemana kiusaukset, myös jälkiruoka. Martin Kultturioloahuone, Stålarinkatu 3, klo 13–15.

Kristosofinen esitelmä. Anneli Vasala pitää esitelmän aiheesta Puhdistuksen tiestä Kalevalassa ja nykyään. Nuotio ry:n huoneisto, Aninkaistenkatku 5 A 5, klo 13–14.
Kulttuurikahvila Irak ja Seitsemän kukkula-esitys. Irakilaisia ruokaa ja laulua turvapaikanhakijoiden tekemänä/esittämänä. Noin seitsemän kukkulaa on kuvataiteilijan ja linankertoajan esitys. Kahvila Koroinen, Koroistentie 2, klo 12–18.

Omaisten kulttuurikaverit. Kaverit kokoontuvat tiloihin kevään kulttuuri-kohteen. Jos et ehdi ensimmäiseen tapaamiseen, mutta haluat mukaan ryhmän toimintaan, ole yhteydessä Ari Leinooseen sp. leinonenari@gmail.com. Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset

- FinFami ry, Itäinen Pitkäkatku 11a, klo 14–15.30.

Planetaarioesityksiä. Tutustu tähtitaivaan ihmeisiin mukavasti sisätiloissa. Esitysten tarkempi sisältö ja varaukset ovat nähtävissä planetaarion kotisivuilla. Tuorlan planetaario, Väisäläntie 20, Kaarina, klo 13, 14 ja 15.

Raisiomesu. Yhteisöllinen iltamessu. Vieraina muusikot Minna ja Jussi Pyysalo. Lastenhoito pienimmille, kouluikäisille lapsille varkkikaista. Ehtoollinen ja illan lopuksi yhteinen iltapala. Raision srk-talo, Kirkkoherrankuja 2 Raisio, Raisio, klo 17–19.
Seurat. Anja ja Matti Paavonperä, Leila Myllyoja. Myllymäentie 22, klo 14.

Menovinkit

→ Päivittäiset menovinkit voi löytää Turun Sanomien verkkosivuilta osoitteessa [menovinkit.ts.fi](http://ts.fi/menovinkit)
 → Tapahtumiin liittyvät juttuvinkit voi lähettää osoitteeseen ts.menot@ts.fi.

SUDOKU

	8	4			3		9	
5	9					8		3
							7	
7				5		6	1	
6			8		7			9
	2	9		4				5
	1							
4		3					6	8
	6		4			1	2	

★☆☆☆☆

Ohje: Täytä ruudut siten, että jokainen vaaka- ja pystysuora rivi sekä 3x3 ruudun laatikko sisältää numerot yhdestä yhdeksään.

1	8	4	5	7	3	2	9	6
5	9	7	1	6	2	8	4	3
2	3	6	9	8	4	5	7	1
7	4	8	3	5	9	6	1	2
6	5	1	8	2	7	4	3	9
3	2	9	6	4	1	7	8	5
8	1	2	7	9	6	3	5	4
4	7	3	2	1	5	9	6	8
9	6	5	4	3	8	1	2	7

10 KYSYMYSTÄ

- Monetkoko kertaa Pianoaura-pianokilpailu järjestetään tänä vuonna?
 - kolmatta kertaa
 - neljättä kertaa
 - viidettä kertaa
 - kuudetta kertaa
- Minä viikonpäivänä jouluaatto vietetään vuonna 2016?
 - perjantaina
 - lauantaina
 - sunnuntaina
 - maanantaina
- Minä vuonna jaettiin parhaan tilauselokuvan Jussi-erikoispalkinto?
 - vuonna 1949
 - vuonna 1959
 - vuonna 1969
 - vuonna 1979
- Montako vuotta sitten hallitus päätti järjestää kansanäänestyksen Euroopan yhteisön jäsenyydestä?
 - 20 vuotta
 - 22 vuotta
 - 28 vuotta
 - 32 vuotta
- Minä vuonna Loimaan Korikonkarit on perustettu?
 - vuonna 1944
 - vuonna 1964
 - vuonna 1984
 - vuonna 2004
- Minkä varsinaissuomalaisen kaupungin kaupunginvaltuutetuna Sari Essayah on toiminut?
 - Turun
 - Kaarinan
 - Paimion
 - Sauvon
- Minä vuonna suomennettuun kirjallisuuteen keskittyvä Fabriikki Kustannus perustettiin?
 - vuonna 2008
 - vuonna 2010
 - vuonna 2012
 - vuonna 2015
- Kenen taiteilijan maalauksesta impressionistinen tyyliin saati nimensä?
 - Frank Stellan
 - Georg Trakl'n
 - Yves Kleinin
 - Claude Monet'n
- Montako kuntaliitosta Suomessa tehtiin vuodenvaihteissa?
 - ei yhtään
 - kaksi
 - neljä
 - kuusi
- Kuka seuraavista ei ole syntyperäinen sauvolainen?
 - Sanna Perkiö
 - Esko Kiviranta
 - Petri Laaksonen
 - Reijo Mäki

Vastaukset: Vastaukset: 1b, 2b, 3d, 4b, 5b, 6c, 7d, 8d, 9c, 10d

Noitajahti tavoitti parantaja-Lusian

Parantaja, tietäjä Lusia Korhonen joutui käräjille noituudesta epäiltynä. Sarjakuvataiteilija Ilpo Koskelan sarjakuvromaani kertoo Lusian vaiheet lapsuudesta lähtien. Turun Sarjakuvakaupan näyttelyssä on esillä töitä teoksen eri tekovaiheista.

Simo Ahtee

Turun Sanomat

Kristinuskon tuli Pohjois-Pohjanmaalle ruymillä 1600-luvulla. Kruunu määräsi papit astelemaan taikauksisiin kyliin. Parantajat saivat väistyä, ja loitsut, riitit ja peijaiset haluttiin kieltää. Sotia käyvä Ruotsin suurvalta tarvitsi uskovia veronmaksajia.

Tällaisena aikana eli parantajana ja tietäjänä tunnettu Lusia Rusintytär Korhonen. Ahmksen kylässä Utajärven kunnassa asunut nainen joutui vuonna 1680 Ouluun käräjille noituuden harjoittamisesta epäiltyinä. Kyse oli yhdestä Suomen historian viimeisistä noitaoiden keudenkäymisestä, jonka kulun kertovat jäljelle jääneet pöytäkirjat. Mutta millaisen elämän Korhonen koki ennen käräjiä?

Oululainen sarjakuvataiteilija Ilpo Koskela penki mittavan rökkiön noitajahdistista ja tavallisen kansan elämästä kertovista läheteoksista *Lusia*-sarjakuvromaaniaan varten. 35 vuotta sarjakuvia tehnyt Koskela kertoo tekevänsä taustatyöt aina perinpohjin.
 Korhosen vaiheista ennen oikeudenkäyntiä ei tiedetä oikeastaan mitään, joten Koskelan

luomat tapahtumat ovat historiallisin faktoihin perustuvaa fiktiota.

– Pohjalla oli vain kaksi lausetta: Lusian on asunut Limin-gan pitäjässä ja hän oli itsellinen nainen, Koskela valottaa.

– Myös Lusian isä **Rusi Korhonen** oli noita. Noitia pidettiin tietysti hieman pelottavina, siksi Lusialle ei ilmaantunut kosijoita. Hän eli naimattomana piikana.

Suurella osalla sarjakuvromaania ovat loitsut sekä vanha suomen kieli.

– Mietin otanko riskin käyttämällä vanhaa suomea, jossa käytetään käänteistä sanajärjestystä. Lopulta sitten tykästyin siihen. Käytin Synonymmit.net-sivustoa, ja keksin vanhahattavia termejä. Pääasiassa palautte on ollut positiivista, ja esimerkiksi äidinkielenopettajat ovat olleet tyytyväisiä, Koskela kertoo.

Laitasaari-Seura ry:n selko-muotoon kääntämistä pöytäkirjoista ei selvinnyt millaisia loitsuja Korhonen käytti, joten ne oli kirjoitettava pääosin itse. Malli löytyi esimerkiksi muinaisrunoteoksista, mutta *Kalevalasta* Koskela ei halunnut ammentaa. Näillä sanoilla Rusi esimerkiksi siunaa Lusiatyttärensä matkanteon: ”Matka

TS/ARI-MATTI RUUSKA

Ilpo Koskela tutki runsaasti lähdemateriaalia Lusian-sarjakuvaa varten. – Vaikka kirkko kielsi loitsut 1600-luvun puolivälissä, niitä käytettiin aktiivisesti 1900-luvun alkuun asti. Eihän loitsuja voinut jättää tekemättä, sillä taikauksinen kansa pelkäsi onnettomuuksia, Koskela kertoo Lusian ajoista.

suojaa tyrreän, päivä kaunihiks aseta, yövalkia suojaisaks, ilman Hidjen ilkitöitä, vastuksitta syänmaan”.

Koskelan isoön urakka oli kuitenkin selvittää millaisia vaatteita tavallinen kansa tuohon aikaan käytti.

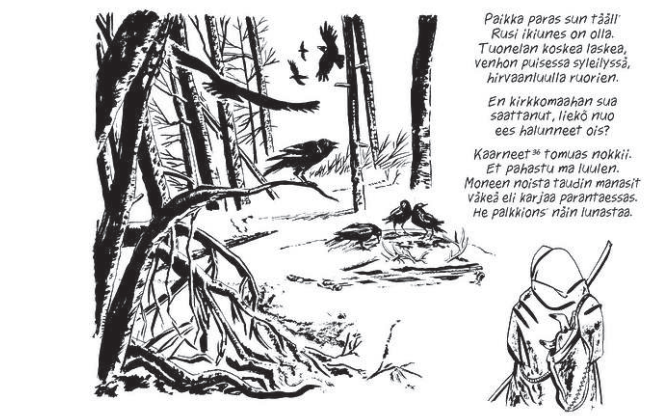
– Historiassa on aina kuvattu aatelisia tai porvareita, joilla on ihan erilaiset vaatteet kuin kansalla. Tutustuin hollantilaisen maalarin **Adriaen van Ostaden** maalauksiin, joissa on kuvattu kansaa, yleensä syömässä. Pui ihmiset kuten hänen töissään, sillä tiesin kirjojen perusteella, että tyyli oli täällä samankaltainen.

Lusia Korhonen joutui käräjille öylätileipien varastamisesta ollessaan piikana eräässä talossa. Koskelan mukaan hän halusi parantaa talon Marketta-tytären huonoksi äityneen silmän

rohdoksella, jossa oli mukana monessa kyläsaarnassa siunattua öylättä.

Korhonen käyttäytyi syyttäjään kohtaan aggressiivisesti, sillä ei katsonut tehneensä pahaa kenellekään. Häntä ei ehdittiin tuomita, sillä määrättiin ylimääräiset käräjät, joita ennen Korhonen päätti elämänsä hirttämällä. Hän oli tietävästi menettänyt elämänsä yhteiskunnassa ja pelkäsi joutuvansa murhaajien käsiin.

Koskela kertoo saaneensa myös omakohtaisia kokemuksia parantajista. Kun Koskela oli muljauttanut nilkkunsa lukioikäisenä, isä kuljetti hänet ensin lääkärille, ja sen jälkeen ohimennen kansanparantajalle. – Lääkäri olisi leikkauttanut nilkan, mutta tämä vanha nai-

Päässä on sun täällä Rusi kiurus on oia. Tuomarin kosketus isäkes, voinhan päässä sielössä, kirväänliitä ruorien. En kirkkomaahan sua ssaattanut, iisä mio ees kälunneet ois? Käivästä in tanssio pöytä: Et päästetä mi kukaan. Monen noista täysin mänsit väkeli ei kaa jaa parantamis. Ne pakkiois näin luvstas.

Sarjakuvanäyttely

→ Ilpo Koskelan Lusian-näyttely 31. tammikuuta asti Turun Sarjakuvakaupalla, osoitteessa Linnankatu 7.

MENOT

Konsertit

Laivaston soittokunta

Kamarimusiikkisarja

Tiistai 19.1.2016 klo 19
 Pyhän Henrikin ekumeeninen taidekappeli
 Seiskarinkatu 35, Turku
 Laivaston vaskikvintetti

Torstai 21.1.2016 klo 19
 Pyhän Martin kirkko
 Kirkkotie 2, Raisio
 Laivaston puhallinkvintetti ja saksofonitrio

Vapaa pääsy, käsiohjelma 5 € ovelta (vain käteinen)

Puolustusvoimat
 laivastonsoittokunta.fi

MATTI KIVEKÄS

Jouko Enkelnotko ja Eeva Soini herkistelevät.

Zirkkeli palaa Eriin

TURKU Tanssiteatteri Erin yleisö- ja arvostelumenestys *Zirkkeli* palaa ohjelmistoon.
Lassi Sairelan ja **Eeva Soinin** teos on hulvaton sukelus elämän sirkukseen, jossa huumori on villiä ja viinoa, ilo haurasta ja haihtuvaa. Episodimainen *Zirkkeli* herkistelee hulluilla hahmoilla kääpiöistä parrakkaaseen naiseen ja yhteen kasvaneista kaksoista merenneitoihin. Kontratenori **Jouko Enkelnotkon** laulu-

taide siivittää musiikin, joka vilisee ikivihreitä **Elviksestä Malmsténiin** ja **Helismaahan**.

– *Zirkkelin* maailma on sävelletty särkyvistä sydämistä ja itsellemme nauramisen autuudesta, Soini luonnehtii.

Zirkkelin näytöksi on kevätkaudella kymmenen. **TS**

→ Zirkkeliin uisutaensi-ilta Tanssiteatteri Eriissä (Yliopistonkatku 7) to 21.1. klo 19.

Parisuhdedraamasta avoimet harjoitukset

RAUMA Rauman kaupunginteatterin vuoden ensimmäisenä ensi-iltana nähdään parisuhdedraama *Toisten käsissä*.
 Maanantaina 18. tammikuuta järjestetään teoksesta avoimet harjoitukset, joissa yleisö pääsee seuraamaan esityksen valmistumista. Tilaisuuden lopuksi on myös mahdollisuus esittää kysymyksiä työryhmälle.

Englantilaisen **Laura Waden** näytelmä on kertomus urbaanista yksinäisyydestä, odotuksista rakkaudessa ja kykenemättömyydestä tarttua ongelmiin.

Päähenkilö Hayley on menestyvä yrittäjäneeraaja, joka vaatii paljon sekä itseltään että muilta.

Hänen maailmassaan ihmisen arvo mitataan tehokkuudessa, ja jos se ei ole

riittävä, voi kenet tahansa korvata toisella. Hänen avopuolisonsa Steve tekee kotikäyntejä ihmisten luo ja korjaa heidän tietokoneitaan.

Kun Hayleyn ja Steven suhde ajautuu kriisiin, pariskunta joutuu harkitsemaan kannattaako rikkinaistä korjata vai hankkia tilalle uusi. Samalla Steven kädet lakkaavat toimimasta, ja hän joutuu turvautumaan Hayleyn apuun arjen pyörittämisessä.

Toisten käsissä -näytelmän on suomentanut ja ohjannut **Tommi Kainulainen**. Ensilta on 30. tammikuuta. **TS**

Avoimet harjoitukset

→ Rauman kaupunginteatterissa ma 18.1. klo 18–19.30. Sisäänpääsy vain klo 18:an asti. Tilaisuus on maksuton.